

**DOMENIUL DE APLICARE AL
REGULAMENTULUI NR.44/2001 PRIVIND
COMPETENȚA JUDICIARĂ, RECUNOAȘTEREA
ȘI EXECUTAREA HOTĂRĂRIILOR ÎN MATERIE
CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ**

Judecător doctor Diana DUMA

**Enforceability of Regulation no.44/2001 on Jurisdiction,
Recognition and Enforcement of Adjudgement in Civil and
Commercial Matters**

Judge PhD Duma Diana

Court of Appeal Timișoara, administrative and fiscal ward

(Abstract)

On of the main purposes of the European Community was to achieve a common market between Member States through progressive approximation of the economic policies of the Member States. An important condition for this single economic space is to provide sufficient legal protection in cross-border cases, pursuing this expansion in scope of rules on jurisdiction, which must be accompanied by common rules on the third state judgement. Regulation no. 44/2001 on jurisdiction, recognition and enforcement in civil and commercial matters appears to be the most important legal instrument in the European international civil procedure, ruling on the most important aspects of international civil process, namely: jurisdiction, recognition and enforceability of adjudgement. An issue of great theoretical and practical importance is to decide on the enforceability of the Community legislation, which we intend to analyse in this article.

Keywords: *extraneity element, judicial cooperation, recognition and enforcement of foreign adjudgement in civil and commercial matters, home Member State, executing Member State, Court of Justice of the European Union, European legal order*

La nivel european, un prim pas în dezvoltarea cooperării judiciare l-a constituit semnarea în 1968 a Convenției de la Bruxelles privind competența jurisdicțională și executarea hotărârilor în domeniul civil și comercial din 27 septembrie 1968. Sistemul consacrat prin această convenție a fost extins în 1988 și față de țările din Asociația Europeană a Liberului Schimb, prin Convenția de la Lugano. În urma Tratatului de la Amsterdam din 1999, Consiliul Uniunii Europene a adoptat, în 2000, Regulamentul nr.44 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, Regulament care asimilează, practic, dispozițiile Convenției de la Bruxelles, motiv pentru care îi și poartă numele (Regulamentul Bruxelles)¹.

Ratificarea Tratatului de la Amsterdam a permis adoptarea unui regulament în locul unei convenții, act cu forță juridică superioară, și anume Regulamentul nr.44/2001, aplicabil în prezent statelor membre ale U. E., cu excepția Danemarcei, care a optat să nu participe².

Pe plan intern, prevederile Regulamentului nr.44/2001 au fost luate în considerare la completarea și modernizarea reglementărilor privind recunoașterea și executarea hotărârilor străine în materie civilă și comercială, prin adoptarea Legii nr.187/2003 privind competența de jurisdicție, recunoașterea și executarea în România a hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, pronunțate în statele membre ale Uniunii Europene³. Legea nr.187/2003

¹ Denumit în continuare Regulamentul Bruxelles I; JO L 12, 16. 1. 2001, p. 1

² Danemarca, Regatul Unit și Irlanda au un statut special în ceea ce privește cooperarea judiciară, precum și în alte domenii. Aceste state beneficiază de opțiunile de a refuza, respectiv de a accepta aplicabilitatea unor noi acte comunitare care cresc gradul de integrare în U. E.

³ Publicată în M. Of. nr.333/16.05.2003 și abrogată prin O.U.G. nr.119/2006 (publicată în M. Of. nr. 1036/28.12.2006), ordonanță aprobată cu modificări prin Legea nr. 191/2007 (publicată în M. Of. nr. 425/26.06.2007).

care a transpus până la aderarea României la UE Regulamentul nr.44/2001 a fost abrogată prin O.U.G. nr.119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană.

Legea nr.191/2007 pentru aprobarea O.U.G. nr.119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, a fost adoptată în vederea aplicării Regulamentului nr.44/2001⁴.

Acest Regulament a intrat în vigoare la data de 01.03.2002⁵.

Regulamentul de față reprezintă soluția pentru unificarea legislațiilor statelor membre în materia cooperării judiciare, statele fiind obligate să coopereze, indiferent de poziția lor în comunitate, pentru aplicarea prevederilor acestuia⁶.

Prevederile Regulamentului intenționează să faciliteze circulația juridică a proceselor și a hotărârilor judecătorești între statele membre. Regulamentul țintește spre reguli mai ușoare și mai uniforme, precum și spre proceduri mai rapide și mai simple ale derulării proceselor civile și comerciale internaționale, în interiorul Uniunii Europene.

⁴ În acord cu prevederile Legii nr. 191/2007 în cazul hotărârilor judecătorești pronunțate în România și pentru care se solicită recunoașterea sau încuviințarea executării într-un alt stat membru al Uniunii Europene, competența de a emite, potrivit art.54 din Regulamentul nr. 44/2001, certificatul prevăzut în anexa V din același regulament aparține primei instanțe. În cazul în care, potrivit art.57 din Regulamentul nr. 44/2001, se solicită recunoașterea sau încuviințarea executării pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene a unui act autentic, executoriu potrivit legii române, competența de a emite certificatul prevăzut în anexa VI din același regulament aparține judecătoriei în a cărei circumscripție se află emitentul actului. În cazul în care se solicită recunoașterea sau încuviințarea executării pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene a unei hotărâri pronunțate de instanța română, în condițiile legii, pentru încuviințarea unei tranzacții judiciare, competența de a emite, potrivit art.58 din Regulamentul nr. 44/2001, certificatul prevăzut în anexa V din același regulament aparține acelei instanțe.

⁵ În ceea ce le privește pe „vechile” state Membre, Regulamentul a intrat în vigoare la data de 1 martie 2002, în ceea ce privește Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Letonia, Polonia, Slovacia, Slovenia, Republica Cehă, Ungaria și Cipru, Regulamentul a intrat în vigoare la data de 1 mai 2004, în ceea ce privește România și Bulgaria, Regulamentul a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2007.

⁶ A. Tabacu, E. Chelaru, *Procesul civil internațional, competența, recunoașterea și executarea hotărârilor străine potrivit Regulamentului comunitar nr:44/2001*, în „Revista română de Drept Privat” nr.5/2009, p.146

Regulamentul nr.44/2001 CE apare ca fiind cel mai important instrument legislativ în cadrul dreptului civil procesual internațional european, statuând asupra celor mai importante aspecte ale procesului civil internațional, și anume: competența, recunoașterea și încuviințarea executării hotărârilor judecătorești. În acest domeniu are cea mai largă arie de acoperire întrucât sub incidența sa intră aproape toate cauzele civile și comerciale⁷.

În ceea ce privește domeniul de aplicare al Regulamentului, trebuie să facem o distincție între aplicarea acestuia în timp, după materie, în spațiu și asupra persoanelor.

Domeniul de aplicare în timp

În principiu, în acord cu prevederile art.66 alin.1 din Regulament, dispozițiile acestui instrument comunitar sunt aplicabile doar în situația în care la momentul introducerii acțiunii, acesta era în vigoare nu numai în statul membru de origine, ci și în statul membru de executare.

Regulamentul se aplică numai acelor cereri și acte oficiale care au fost depuse, respectiv începute, după ce Regulamentul a intrat în vigoare, conform dispozițiilor art.66 alin.1.

Articolul 66 alin.2 prevede o regulă de tranziție pentru hotărârile care au fost date după intrarea în vigoare a Regulamentului, dar care au fost intentate înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului. Astfel fiind, reținem că, în cazul în care acțiunea a fost introdusă în statul membru de origine înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului, hotărârile pronunțate ulterior acestui moment, vor putea fi recunoscute și executate, în conformitate cu dispozițiile Capitolului III, atunci când:

a) acțiunea a fost introdusă, după momentul în care fie Convenția de la Bruxelles, fie Convenția de la Lugano, au intrat în vigoare atât în statul membru de origine, cât și în statul membru în care trebuie recunoscută hotărârea;

b) în toate celelalte cazuri în care instanța a fost competentă, în baza unor dispoziții care erau în concordanță cu dispozițiile

⁷ A se vedea pentru detalii, R.I.Motica, F.I. Mangu, *Câteva aspecte privind raporturile de drept internațional privat, în materiile civilă și comercială, între statele membre ale Uniunii Europene*, în „Pandectele Române”, nr.12/2009

privind competența, prevăzute la capitolul II sau într-o convenție dintre cele două state membre, care era în vigoare la momentul introducerii acțiunii.

Prevederea de la lit.b) prezintă importanță din punct de vedere al recunoașterii și executării hotărârilor românești, având în vedere Legea nr.187/2003, deoarece prevederile acestei legi sunt în concordanță cu dispozițiile capitolului II al Regulamentului, privind competența.

Regulamentul retroactivează în măsură limitată⁸.

În esență, trebuie să reținem că dispozițiile Regulamentului se aplică numai acelor cereri și acte oficiale care au fost promovate, respectiv începute, după intrarea în vigoare a Regulamentului, iar în cazul în care cererea a fost depusă în statul membru de origine înainte de intrarea în vigoare a acestui ordin, hotărârile pronunțate după acest moment vor fi recunoscute și puse în executare conform capitolului III.

Domeniul de aplicare după materie

Remarcăm că domeniul de aplicare după materia Regulamentului, și anume, materia civilă și comercială, este reglementat de articolul 1. Autorii Convenției de la Bruxelles, respectiv ai Regulamentului au conceput materia civilă și comercială ca reprezentând dreptul privat, prin opoziție cu dreptul public.

În jurisdicția Convenției Europene privind competența instanțelor și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială Curtea de Justiție a Uniunii Europene se bazează în interpretarea noțiunii „materie civilă și comercială” nu pe dreptul statului membru în cauză, ci extrage din totalul acestor ordini de drept, prin compararea dreptului și din scopurile Convenției europene privind competența instanțelor și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, o noțiune europeană a materiei civile și comerciale. Acest lucru este mai dificil de realizat în practică, întrucât granița dintre dreptul public și privat diferă în statele membre.

⁸ Curtea Europeană de Justiție a decis la 28.10.2004 în litigiul C-265/02, Nurnberger Versicherung/ Portbridge că prioritatea acordurilor speciale se aplică și atunci când părătul – datorită instanței competente în baza acordului special – se împotrivesc procesului.

Astfel fiind, trebuie să subliniem că, în ceea ce privește definirea noțiunii de „materie civilă și comercială”, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a dispus interpretarea în mod autonom din punctul de vedere al Regulamentului, ceea ce înseamnă că ea nu trebuie să fie interpretată raportat la dreptul intern al fiecărui stat membru în parte, ci la obiectivele și structura Regulamentului, și după aceea la principiile generale care derivă din *corpus*-ul sistemelor legislative naționale⁹. Curtea de Justiție a apreciat în deciziile sale că un litigiu nu ar putea să fie calificat de drept public decât dacă cel puțin una dintre părți este o autoritate publică (ceea ce nu este cazul unei asociații de protecție a consumatorilor¹⁰) și dacă ea a acționat în exercitarea puterii publice¹¹.

⁹ Drept exemplu, reținem speța LTU/Eurocontrol (14 octombrie 1976, LTU Luftransportunternehmen GmbH & Co. KG v Eurocontrol). În această procedură, reclamanta Eurocontrol a solicitat instanței germane competente să încuviințeze executarea silită a unei hotărâri pronunțate de o instanță belgiană, prin care s-a dispus ca pârâta LTU să-i plătească primei anumite sume, impuse de Eurocontrol drept taxe de utilizare a echipamentului și a serviciilor sale. Eurocontrol a stabilit, la încheierea contractului, în mod unilateral, ca loc de executare a obligației, locul sediului său social și a ales instanțele interne competente pentru judecarea litigiilor cu privire la îndeplinirea obligațiilor contractuale. Curtea de Justiție a considerat că, deși este posibil ca anumite hotărâri pronunțate în cadrul unor proceduri în care sunt implicate o autoritate publică și o persoană de drept privat să între în sfera de aplicare a Convenției (în prezent, a Regulamentului), situația se schimbă atunci când autoritatea publică este implicată într-un litigiu privitor la exercitarea autorității sale de stat. Aceasta este situația în cazul unui litigiu – la fel ca acesta – care se referă la recuperarea unor taxe, datorate de o persoană de drept privat, unei autorități publice sau unui organism internațional, pentru utilizarea echipamentului și a serviciilor furnizate de către acesta, în special atunci când această utilizare este obligatorie și exclusivă. Se aplică, cu atât mai mult, atunci când nivelul taxelor, metodele de calcul și procedurile de colectare sunt stabilite în mod unilateral față de utilizatorii, când autoritatea respectivă a desemnat în mod unilateral, ca loc de executare a obligațiilor contractuale, locul sediului său și a ales instanțele interne pentru judecarea litigiilor. În baza acestor criterii, se exclude din sfera de aplicare a Convenției (acum a Regulamentului) o hotărâre pronunțată într-un litigiu dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat, când acest litigiu se referă la măsurile luate de către autoritatea publică în exercitarea autorității sale de stat.

¹⁰ CJUE 01.10.2002, Henkel, aff.C-167/00.

¹¹ CJUE, 14.10.1976, LTU/Eurocontrol(29/76); Curtea a decis de asemenea că în noțiunea de “materie civilă și comercială” nu intră litigiile angajate de gestionarul căilor de ape publice împotriva persoanei responsabile conform legii, în vederea recuperării cheltuielilor pentru recuperarea unei epave, pe care gestionarul le-a efectuat în exercițiul puterii publice, a se vedea Hotărârea CJCE din 16.12.1980, statul olandez(814/79); pentru dezvoltări a se vedea S.Lemaire, *Les contrats internationaux de l'administration*, 2005, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, n.629 și urm

Aceleași principii au fost aplicate și la pronunțarea sentinței Curții de Justiție din data de 15 februarie 2007 (Lechouritou ș.a)¹².

Nu iese din sfera de aplicare a acestui regulament un litigiu între persoanele fizice chiar dacă este supus regulilor de drept public, în special regulilor de poliție și de securitate sau un litigiu în care este implicată o autoritate publică, care însă nu a acționat în exercitarea puterii publice¹³.

Curtea de Justiție a statuat că dreptul la muncă este inclus în domeniul material al Convenției de la Bruxelles, aspect care este valabil, însă, și pentru prevederile Regulamentului nr.44/2001¹⁴.

Curtea de Justiție a considerat¹⁵ că acțiunea civilă, având ca obiect solicitarea de daune pentru repararea unui prejudiciu cauzat

¹² Litigiul privea masacrarea populației civile, comisă de către soldații forțelor militare germane, la data de 13 decembrie 1943, căreia i-au căzut victime 676 de locuitori ai localității Kalavrita (Grecia). În anul 1995, reclamantul a introdus o acțiune la Polymeles Protodikeio Kalavriton (Tribunalul de Primă Instanță Kalavrita), prin care a solicitat condamnarea Republicii Federale Germania la repararea prejudiciului material și la repararea financiară a prejudiciului moral și a suferinței psihice, care le-au fost cauzate datorită atitudinii forțelor militare germane. Operațiunile întreprinse de forțele militare sunt considerate o exprimare clară a suveranității statale, mai ales din cauză că ele sunt decise în mod unilateral de către autoritățile statale competente și se prezintă ca legate inseparabil de politica externă și de apărare a statelor. Acțiuni ca acelea, care au stat la baza acțiunii reclamantilor, introduse în fața instanțelor elene, în vederea obținerii de daune, trebuie privite ca rezultat al exercitării autorității de stat de către statul respectiv, la momentul comiterii lor.

¹³ CJUE, 14.11.2002, Baten, aff.C-271/00

¹⁴ CJUE, 13.11.1979, SANI Central SA/Collin(25/79)

¹⁵ În cazul Waidmann/Sonntag (21 aprilie 1993, Volker Sonntag v Hans Waidmann, Elisabeth Waidmann și Stefan Waidmann), Curtea de Justiție a plecat de la următoarea situație de fapt: Thomas Waidmann, elev al unei școli publice din landul Baden-Wuerttemberg a suferit, la data de 8 iunie 1984, în timpul unei excursii școlare în Italia, un accident mortal, în munți. Profesorul însoțitor, dl. Volker Sonntag a fost trimis în judecată în fața Tribunalul Penal din Bolzano, pentru ucidere din culpă. Părinții și fratele lui Thomas Waidmann au fost introduși în cauză, la data de 22 septembrie 1986, în calitate de parte civilă împotriva profesorului inculpat, în vederea obținerii, în urma condamnării acestuia a unor despăgubiri pentru prejudiciul cauzat. Încheierea de ședință pronunțată în acest sens, i-a fost comunicată debitorului. La data de 25 ianuarie 1988 a avut loc dezbateră pe fond, în fața Tribunalului Penal Bolzano. Debitorul a fost reprezentat de un avocat. Prin sentința pronunțată în aceeași zi, debitorul a fost găsit vinovat de ucidere din culpă și a fost condamnat la plata unui avans în valoare de 20 milioane Lire către creditorii și la suportarea cheltuielilor de judecată. Sentința a fost comunicată debitorului și a devenit executorie.

unei persoane ca urmare a comiterii unei fapte penale, este de natură civilă, chiar dacă a fost exercitată într-o procedură penală. În unele sisteme de drept ale statelor contractante pretențiile privitoare la repararea unui prejudiciu cauzat ca urmare a comiterii unei fapte penale sunt considerate, în general, pretenții civile.

Comportamentul unui profesor al unei școli publice, în ceea ce privește supravegherea elevilor într-o excursie organizată de școală, nu este considerat de către legislația majorității statelor membre ca exercitare a autorității de stat, deoarece acesta nu exercită atribuții care derogă de la regulile aplicabile persoanelor de drept privat.

S-a statuat de către Curte¹⁶ că noțiunea în discuție trebuie interpretată în sensul că intră în sfera „materiei civile și comerciale” acțiunea prin care un stat contractant urmărește, față de o persoană de drept privat, executarea unui contract de cauțiune de drept privat, care a fost încheiat pentru a permite unei alte persoane să furnizeze o garanție, solicitată și definită de acest stat, cu toate că raportul juridic dintre creditor și garant, conform contractului de cauțiune, nu se circumscrie exercitării de către stat a puterilor sale speciale, față de regulile aplicabile în raporturile de drept privat; nu este cuprinsă în noțiunea de „materie civilă și comercială”, în sensul celei de a doua fraze a acestei dispoziții, o acțiune prin care un stat contractant urmărește executarea unui contract de cauțiune, destinat să garanteze plata unei datorii vamale, atunci când raportul juridic dintre stat și garant, rezultat din acest contract, nu presupune exercitarea de către stat a puterilor sale speciale, față de regulile aplicabile în raporturile de drept privat, și aceasta chiar dacă garantul poate invoca o serie de mijloace de apărare ce presupun examinarea datoriei vamale, sub aspectul existenței și conținutului.

De asemenea, Curtea¹⁷ a statuat că acțiunea intentată în virtutea unei subrogații legale împotriva unui importator, debitor de taxe vamale, de către garantul care a achitat aceste taxe față de autoritățile vamale, în executarea unui contract de garanție prin

¹⁶ A se vedea Hotărârea din 15.05.2003, Preservatrice Fonciere TIARD(C-366/01)

¹⁷ Hotărârea din 05.02.2004, Frahuil (C-265/02)

care acesta s-a angajat față de autoritățile vamale să garanteze plata taxelor în discuție de către întreprinderea de transporturi, inițial însărcinată de către debitorul principal să achite datoria, nu corespunde exercitării vreunei puteri speciale prin raportare la regulile aplicabile în raporturile de drept privat, și astfel trebuie considerată ca intrând în noțiunea de „materie civilă și comercială” în sensul art. 1 alin. 1, primul alineat din Convenția din 27 septembrie 1968, respectiv în sensul dispozițiilor Regulamentului nr.44/2001.

Pentru delimitarea noțiunii în discuție se utilizează în exclusivitate criteriile de drept material, indiferent de natura jurisdicției sesizată cu litigiul sau a celei care a pronunțat decizia a cărei recunoaștere sau executare se solicită. Astfel fiind, nu este important tipul instanței, fie ea civilă, comercială sau de dreptul muncii¹⁸.

Nu este important nici felul procedurii. De asemenea, Regulamentul se poate aplica deciziilor autorităților Baroului de avocați privind stabilirea onorariilor avocaților pentru serviciile prestate de aceștia, atâta timp cât aceste decizii au fost declarate executorii sau au fost ratificate într-un alt fel de către o instanță judecătorească¹⁹.

Totodată, pentru aplicarea regulamentului nu prezintă nicio diferență dacă litigiul privește măsuri cu caracter definitiv sau provizoriu.

Pentru ca Regulamentul de față să fie incident se impune ca raportul juridic de natură civilă sau comercială să se situeze în ordinea internațională²⁰, această condiție fiind îndeplinită în momentul în care se pune problema recunoașterii sau executării unei decizii pronunțate de o instanță străină chiar dacă în cuprinsul

¹⁸ Sunt vizate așadar contestațiile în materie civilă și comercială exercitate în fața unei jurisdicții administrative sau acțiunile civile intentate în fața unor instanțe penale

¹⁹ U.Magnus, P. Mankowski, *European Commentaries on Private international law*, Brussels I Regulation. European Law Publishers 2007, p. 538.

²⁰ A se vedea S.Poillot-Peruzzetto, „Revue critique de droit international privé”, 2001, 547 și urm, B.Audit, *Droit international privé*, 4 e ed, 2006, Economica, Paris, n.517; D.Alexandre, A.Huet, *Règlement Bruxelles I (matières civile et commerciale)*, „Encyclopédie Dalloz, Répertoire de droit communautaire”, 2007, p.8-9

său se analizează o problemă pur internă, de vreme ce se urmărește producerea de efecte într-un stat membru a unei decizii pronunțată de instanța dintr-un alt stat membru²¹.

Astfel fiind, trebuie să reținem că pentru incidența dispozițiilor Regulamentului în discuție instanța judecătorească ce pronunță hotărârea trebuie să fie o „instanță dintr-un stat membru”, cu excepția Danemarcei.

Hotărârile pronunțate de instanțele internaționale, precum Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Curtea Europeană de Justiție, sunt excluse din sfera hotărârilor pronunțate de către un stat membru.

Textul art.32 din Regulament, făcând vorbire despre „o hotărâre pronunțată de o instanță dintr-un stat membru”, nedistingând între hotărârile date în materie contencioasă și cele date în materie necontencioasă, potrivit principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, urmează să includem în sfera noțiunii de „hotărâre”, așa cum este ea definită în această normă juridică, atât actele de dispoziție ale instanței date în materie contencioasă, cât și actele de dispoziție date în materie necontencioasă²².

Astfel fiind, se are în vedere sensul extins al noțiunii de „hotărâre”, fiind vizate toate actele instanței, indiferent dacă prin ele se tranșează sau nu un litigiu.

În plus, pentru ca un raport juridic de natură civilă sau comercială să aparțină domeniului Regulamentului se impune ca acesta să nu intre sub sfera de reglementare a altor dispoziții care, „în materii particulare”, reglementează competența judiciară sau recunoașterea și executarea deciziilor. Este vorba, de exemplu, de dispozițiile speciale cuprinse în convențiile multilaterale la care statele membre sunt părți. Dimpotrivă, există o serie de alte convenții perfectate între statele membre, care au fost abrogate în ceea ce privește dispozițiile privitoare la competența directă și la prevederile referitoare la recunoașterea și executarea hotărârilor

²¹ CJUE, 01.03.2005, Owusu, aff.C-281/02

²² U.Magnus, P. Mankowski, *op.cit.*, p. 546.

judecătorești, convențiile continuând să producă efecte în materiile civile și comerciale care nu intră în sfera de reglementare a Regulamentului²³.

Art.1 alin.2 exclude în mod expres din sfera de aplicare a Regulamentului nr.44/2001 anumite domenii, și anume:

- probleme referitoare la starea civilă a persoanei, la capacitatea de folosință și de exercițiu, la reprezentarea legală a persoanelor fizice, la regimul bunurilor dobândite în timpul căsătoriei și la dreptul succesiunilor;
- proceduri de faliment;
- proceduri legate de securitatea socială;
- tribunale arbitrale.

În ceea ce privește litigiile privind starea și capacitatea persoanelor fizice, menționăm că sunt excluse din sfera de aplicare a regulamentului cauzele relative la numele, naționalitatea, la nașterea și încetarea personalității, la absența sau validitatea efectelor căsătoriei, la divorț sau la filiație. Totodată, regulamentul nu se aplică litigiilor având ca obiect protecția incapacabililor sau încredințarea copiilor în cadrul proceselor de divorț.

Cazurile de pensie de întreținere sunt incluse de către regulament, în art.5, chiar dacă aceste obligații rezultă dintr-o legătură de familie sau dacă sunt accesorii unor litigii privind starea persoanelor²⁴.

În privința regimurilor matrimoniale, statele membre au reglementat în mod diferit conținutul acestei noțiuni, astfel că Curtea de Justiție a adoptat un concept autonom al acesteia. Definiția reținută de Curte este foarte largă, întrucât înglobează nu numai regimul bunurilor calificate ca atare de legislațiile naționale în ceea ce privește căsătoria, dar și toate raporturile patrimoniale rezultate

²³ Spre exemplificare, menționăm Convențiile perfectate între Franța cu Belgia din 08.07.1899, cu Italia din 03.06.1930, cu Spania din 28.05.1969 etc .

²⁴ CJUE, 06.03.1980, De Cavel, aff.120/79. În aceasta hotărâre, CJUE a statuat că o cerere face parte din domeniul de aplicare al Convenției în momentul în care obiectul sau propriu privește o materie acoperită de aceasta, chiar dacă ea este accesorie unui litigiu al cărui obiect nu este inclus în domeniul de aplicare al Convenției.

direct din legătura conjugală sau din desființarea acesteia²⁵. Întră, însă, în sfera de aplicare a Regulamentului litigiile referitoare la obligațiile alimentare între soți²⁶, precum și litigiile având ca obiect bunurile soților într-un litigiu în fața unei instanțe de divorț, dacă privesc relațiile juridice patrimoniale existente între soți, însă fără legătură cu căsătoria (spre exemplu, răspunderea delictuală a unui soț prin raport la celălalt soț etc.).

În privința testamentelor și succesiunilor, trebuie să facem precizarea că problemele excluse din sfera de aplicare a Regulamentului vizează aspecte de validitate, eficacitate și interpretare a testamentelor, de dezbatere succesorală în general, donațiile, dacă acestea pun în discuție dreptul succesoral.

Nu este apreciată drept o acțiune în materie succesorală acțiunea de restituire a unui împrumut acordat defunctului, intentată împotriva unui moștenitor.

Falimentele, concordatele și alte proceduri analoge au fost eliminate din aria de aplicare a regulamentului întrucât acestea urmau să facă obiectul de reglementare al unor acte particulare, sens în care Curtea de Justiție a dat acestor noțiuni o definiție autonomă. Astfel, procedurile menționate au fost definite de Curte ca fiind procedurile fondate, în acord cu legislațiile diferitelor state contractante, pe starea de încetare de plăți, de insolvabilitate a debitorului, implicând fie intervenția unei autorități judiciare care decide lichidarea forțată și colectivă a bunurilor, fie cel puțin controlul acestei autorități²⁷.

Inaplicabilitatea Convenției de la Bruxelles respectiv a Regulamentului în aceste materii nu este totală, câtă vreme în art.25-1 alin.1 al Regulamentului din 29.05.2000 privitor la procedurile

²⁵ CJUE, 06.03.1980, De Cavel, aff.120/79.

²⁶ CJUE, 27.02.1997, Van den Boogaard, aff. C-220/95

²⁷ „Falimentele, concordatele și alte proceduri analoge”, în sensul art.1 alin. 2 nr. 2 din Convenție, sunt proceduri fondate, conform diferitelor legislații ale părților contractante, pe starea de încetare a plăților, pe insolvabilitatea sau pe afectarea creditului debitorului care implică o intervenție a autorității judiciare, ajungându-se la o lichidare forțată și colectivă a bunurilor sau, cel puțin, la un control din partea acestei autorități. Pentru ca deciziile care privesc falimentul să fie excluse din domeniul de aplicare a Convenției, trebuie ca acestea să derive direct din faliment și să fi fost pronunțate strict în cadrul unei proceduri de lichidare a bunurilor sau a unei înțelegeri judiciare, astfel caracterizată, a se vedea hotărârea CJUE din 22.02.1979, Gourdain/Nadler(133/78)

de insolvabilitate se prevede că „deciziile referitoare la derularea sau închiderea procedurii de insolvabilitate sunt executate conform art.31-51 din Convenția de la Bruxelles”.

Securitatea socială a fost exclusă din sfera de aplicare a Regulamentului în special față de împrejurarea că este dificil de a fi înglobată în dreptul public sau în cel privat²⁸. Excluderea de la aplicarea dispozițiilor Regulamentului vizează doar litigiile rezultate din raporturile între administrație și angajatori sau angajați, iar nu procesele determinate de acțiunea unui angajat împotriva angajatorului sau pentru plata cotizațiilor sale în cazul regimului de pensionare.

În ciuda art.220, devenit art.293 al Tratatului CE, arbitrajul²⁹ a fost exclus din sfera de aplicare a Regulamentului, față de împrejurarea că există numeroase convenții care reglementează materia arbitrajului. Excluderea vizează recunoașterea și executarea unei sentințe arbitrale sau a unui tribunal de stat care a judecat o clauză compromisorie ineficace sau anularea unei sentințe care acordă sau refuză *exequatur*-ul unei alte sentințe străine, la fel ca și sentințele având ca obiect desemnarea arbitrilor, fixarea locului arbitrajului sau validitatea clauzei de arbitraj³⁰.

Curtea de Justiție a decis că excluderea se extinde și asupra unui litigiu pendinte în fața unei jurisdicții a statului care are ca obiect

²⁸ Conținutul noțiunii de „securitate socială”, în sensul art.1 alin. 2 pct.3, din Convenția din 27 septembrie 1968 cuprinde domeniul material de aplicare al Regulamentului nr. 1408/71, așa cum este definit la art.4 din acesta și care a fost precizat de către jurisdicția Curții. Noțiunea de „securitate socială” nu include cererea de recurs prin care un organism public acționează, conform regulilor de drept comun, împotriva unei persoane de drept privat pentru recuperarea sumelor pe care aceasta le-a virat cu titlu de ajutor social soțului divorțat și copilului acestei persoane. Într-adevăr, o asemenea cerere, introdusă împotriva unui terț, persoană de drept privat, în calitate de debitor alimentar al persoanelor asistate, nu vizează condițiile de asigurare a prestațiilor în cauză, ci recuperarea sumelor virate cu acest titlu, astfel încât ea nu avut în vedere aplicarea Regulamentului nr. 1408/71.; a se vedea Hotărârea din 14.11.2002, Baten(C-271/00)

²⁹ P. Gothot, D.Holleaux, *La Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968*, în „Compétence judiciaire et effets des jugements dans la CEE”, 1985, Jupiter, n.29

³⁰ A se vedea H.Gaudemet-Tallon, *Compétence et exécution des jugements en Europe*, 3 ème éd, LGDJ, 2002, n.46; U.Magnus, P.Mankowski, *op.cit.*, p.62-63; A.Layton, H.Mercer, *European Civil Practice*, Sweet &Maxwell, 2 nd ed, 2004, p.362-367

desemnarea unui arbitru chiar dacă acest litigiu ridică în prealabil problema existenței și a valabilității unei convenții de arbitraj³¹.

În jurisprudența sa recentă³² CJUE s-a pronunțat asupra compatibilității cu sistemul Regulamentului nr.44/2001 a măsurilor pronunțate de tribunalele unui stat membru, competente să judece cauza, pentru a-și proteja propria competență și a împiedica una dintre părți să sesizeze tribunalele unui alt stat membru sau să continue litigiul într-un alt stat membru. Răspunsul negativ a fost justificat prin „încrederea pe care statele contractante o acordă reciproc sistemelor lor juridice și instituțiilor judiciare”, ceea ce presupune ca „regulile de competență (din Convenție/Regulament) ce sunt comune tuturor jurisdicțiilor statelor contractante, să poată fi interpretate și aplicate cu aceeași autoritate de către fiecare dintre acestea” și interzice „controlarea competenței unui judecător dintr-un alt stat contractant”. Ordinele cominatorii („anti-suit injunctions”) au fost apreciate drept „ingerințe în competența instanței străine, incompatibile, în sine, cu sistemul convenției”.

În cauza *West Tankers*³³ respectiva măsură era solicitată pentru a proteja convenția arbitrală, iar nu competența unei instanțe dintr-un stat membru. În plus, trebuie precizat că în art.1 alin.2 lit.d) din Regulamentul nr.44/2001 se prevede în mod expres că arbitrajul este exclus din domeniul său de aplicare. Astfel fiind, transpunerea jurisprudenței *Turner* în speța menționată anterior nu este evidentă. Instanța comunitară a început prin a analiza procedurile de acordare a „anti-suit injunction” derulate în Marea Britanie și, în acord cu jurisprudența sa *Marc Rich*³⁴ și *Van Uden*³⁵, decide că acestea nu intră în domeniul material de aplicare a regulamentului.

³¹ CJUE, 25.07.1991, *Rich*, Aff.C-190/89

³² CJUE, C-159/02, 27.04.2004, *Turner*, „Revue critique de droit international privé”, 2004, p.654, nota de H.Muir-Watt

³³ Cauza C-185/07, *Allianz SpA, fostă Riunione Adriatica di Sicurtà SpA și Generali Assicurazioni Generali SpA c. West Tankers Inc*

³⁴ CJUE, 25.07.1991, C-190/89, *Marc Rich & Co AG c/Società Italiana Impianti PA*, *Journal de Droit International*, 1992, p.488, nota de A.Huet

³⁵ CJUE, 17.11.1998, C-391/95, *Van Uden Maritime BV c/Deco Line*, „Revue critique de droit international privé”, 1999, nota de J.Normand, *Dalloz*, 2000, p.378

Aplicând doctrina efectului util, Curtea de Justiție a ajuns la o concluzie diferită, apreciind că și acest tip de proceduri pot fi examinate din punctul de vedere al conformității lor cu regulamentul, dacă ele sunt „de natură să împiedice realizarea obiectivelor unificării normelor de conflict de competență în materie civilă și comercială, precum și libera circulație a hotărârilor judecătorești în această materie”. Această împrejurare se regăsește în special atunci când o asemenea procedură împiedică o instanță din alt stat membru să își exercite competențele care îi sunt atribuite în temeiul Regulamentului nr.44/2001.

Astfel, mai întâi Curtea a procedat la analiza dacă procedurile începute de Allianz și Generali în Italia intră, prin obiectul lor, în sfera de aplicare materială a regulamentului. Dacă este adevărat că fondul cauzei reprezentat de cererea în despăgubiri este vizat de Regulament, se poate discuta dacă contestarea competenței tribunalului sesizat cu această cerere prin invocarea existenței unei convenții de arbitraj este o chestiune care intră în domeniul Regulamentului sau, dimpotrivă în sfera excepției de arbitraj de la art.1 alin2 lit. d)³⁶. Curtea a decis următoarele: dacă Regulamentul atribuie competență unui tribunal pentru a judeca fondul cauzei, această competență se extinde și în ceea ce privește chestiunile incidente, și, mai mult, este una exclusivă³⁷.

³⁶ Pentru dezvoltări cu privire la interpretarea excepției de arbitraj, a se vedea în doctrina străină H.Gaudemt-Tallon, *Compétence et exécution des jugements en Europe*, 3e, ed, Librairie Générale de Droit et Jurisprudence, 2002, n.48 și p.35. B.Audit, *L'arbitre, le juge et la Convention de Bruxelles*, în „L'internationalisation du droit, Mélanges en l'honneur de Yvon Loussouarn”, Dalloz, Paris, 1994, p.15

³⁷ Poziția reținută este criticabilă. Mai întâi, în paragraful 22 al deciziei Curtea apreciază că procedurile statale care au ca obiect principal validitatea unei convenții de arbitraj intră în domeniul excepției de arbitraj, în timp ce în paragraful 26 se optează pentru o poziție diametral opusă în legătură cu procedurile statale prin care se realizează un control incidental al convenției de arbitraj; nicio justificare convingătoare nu este oferită pentru această diferență practică în legătură cu chestiuni apropiate. Se pune de asemenea problema de a ști dacă se poate vorbi despre competență exclusivă a tribunalelor statale sesizate primele cu judecarea cauzei pentru a statua asupra validității convenției de arbitraj. Convenția de la New York lasă această problemă în tăcere iar Regulamentul nr.44/2001 nu are cum să propună o soluție într-un domeniu exclus din sfera sa de aplicare. Curtea a examinat că ordonanța anti-proces engleză este de natură să împiedice instanțele unui stat

În concluzie, trebuie să reținem că în urma adoptării hotărârii West Tankers orice procedură, inclusiv nefăcând parte din domeniul de aplicare material al regulamentului, trebuie declarată ca fiind incompatibilă cu acesta dacă afectează efectul util. Procedurile auxiliare arbitrajului, deși sunt în mod clar excluse din sfera de aplicare a regulamentului, ar putea fi controlate în viitor dacă ele sunt de natură să afecteze competența unor organe statale; după această cauză, nu pare imposibil ca tribunalele unui stat membru să fie private, de exemplu, de posibilitatea de a numi un arbitru sau de a acorda măsuri provizorii și de conservare auxiliare unei proceduri de arbitraj, cel puțin în acele cazuri în care arbitrajul se derulează în paralel cu proceduri statale într-un alt stat membru. Sfera de aplicare a excepției de arbitraj este astfel în mod substanțial redusă.

S-a apreciat în doctrină³⁸ că, odată cu această decizie, CJUE încurajează potențialii părți să înceapă proceduri interminabile în scopul întârzierii rezolvării litigiului pe fond și obligă celelalte părți să participe la aceste proceduri pentru a contesta competența și a încerca o suspendare a judecării cauzei.

Pentru a evita diferitele neajunsuri ale unei astfel de soluții, se impune ca părțile să redacteze în mod cât mai clar și precis

membru sa-si exercite atribuțiile în virtutea competenței lor, în virtutea regulamentului. Concluzia este una pozitivă, în sensul ca admiterea ordonanțelor anti-proces ar împiedica efectiv tribunalul italian să se pronunțe asupra existenței și validității convenției de arbitraj și să își verifice, astfel, propria lui competență, deși, conform dispozițiilor Regulamentului, el ar fi singurul abilitat în acest sens. Curtea remarcă de asemenea validarea ordonanțelor anti-proces ar putea priva partea care invocă inoperabilitatea sau caducitatea convenției de arbitraj de o formă de protecție jurisdicțională la care ar fi îndreptățită. Pentru dezvoltări cu privire la această speță a se vedea R.Arenas Garcia, *La inclusion progresiva des arbitraje en el Reglamento 44/2001: De Van Uden a West ankers y sus consecuencias*, „Arbitraje”, vol II, n.2, 2009, p.401-427

A.Dikinson, *Dikinson on West Tankers: Another One Bites the Dust*, observații dispoznibile la adresa <http://conflictflaws.net/2009/dikinson-on-west-tankers-another-one-bites-the-dust/>.

K.Kessedjian, *Kessedjian, on West Trankers*, observații dispoznibile pe <http://conflictflaws.net/2009/Kessedjian-on-west-trankers/>.

³⁸ A.Oprea, *Excepția de arbitraj în Regulamentul 44/2001: câteva observații privind decizia CJCE în cauza West Tankers*, în „Revista română de Arbitraj” anul 5/ nr.1 ianuarie-martie 2011, p.40-46

convenția de arbitraj, astfel încât să poată să fie validată în cel mai scurt timp în fața tribunalelor statale sesizate cu litigiul.

Din punct de vedere politic, o soluție propusă ar fi reforma Regulamentului Bruxelles I. Autorii raportului Heidelberg³⁹ au menționat un eventual conflict între Convenția de la New York și Regulament, atunci când în paralel sau auxiliar arbitrajului se derulează, cu privire la aceeași chestiune, și proceduri statale. Atât acest raport, cât și Cartea Verde⁴⁰ a Comisiei privind revizuirea Regulamentului nr.44/2001 subliniază necesitatea reformării textului comunitar în sensul acordării priorității instanțelor din statele membre unde are loc arbitrajul pentru a decide asupra existenței și valabilității convenției de arbitraj, precum și a sferei sale de aplicare, iar nu tribunalelor sesizate primele astfel cum s-a statuat de Curtea de Justiție.

În doctrină s-a decis că materiile excluse nu sunt decât acelea care fac obiectul principal al litigiului.

Această afirmație trebuie, însă, să fie nuanțată întrucât un litigiu poate să pună în discuție, în același timp, o problemă principală și o chestiune incidentă sau una accesorie, separabilă de problema principală, câtă vreme doar una dintre problemele juridice intră în domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles, respectiv al Regulamentului.

Menționăm că tribunalul nu ar putea fi competent să decidă asupra unei probleme incidentale sau prelabile exclusă din sfera de aplicare a Regulamentului și de care depinde soluția asupra problemei principale de drept. Însă, trebuie să menționăm că hotărârea în ansamblul ei este supusă regulilor Convenției, respectiv Regulamentului în ceea ce privește recunoașterea,

³⁹ Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member states, presented by Prof. dr. Burkhard Hess, Prof dr. Thomas Pfeiffer and Prof dr. Peter Sclosser(Munich), Final Version September 2007, Study, JLS/C4/2005/03, disponibil la adresa http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc/study_application_brussels_1_en.pdf

⁴⁰ Cartea verde privind revizuirea Regulamentului CE nr.44/2001 al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, Bruxelles, 21.4.2009, COM (2009), 175 final

respectiv executarea deciziilor pronunțate. În situația inversă, în care problema de drept principală nu intră în sfera de aplicare a Regulamentului, în timp ce problema incidentală este cuprinsă în această sferă, Regulamentul este total inaplicabil.

Obiectul accesoriu este reprezentat de acel aspect de drept a cărui soluție nu este necesară pentru a judeca obiectul principal al litigiului. Dacă obiectul principal intră în domeniul de reglementare al Convenției, respectiv al Regulamentului, judecătorul cauzei nu poate analiza o chestiune accesorie a acestui obiect, care să fie exclusă din sfera de aplicare a regulamentului, decât dacă o astfel de competență i-ar fi recunoscută de regulile de drept comun de competență internațională a forului și doar soluția pronunțată asupra obiectului principal se va bucura de regulile de recunoaștere și executare reglementate de Regulament.

Domeniul de aplicare în spațiu

Regulamentul se aplică, conform art.249 alin.2 U.E. în toate statele membre ale Uniunii Europene, cu excepția Danemarcei. Astfel, în relațiile dintre Danemarca și celelalte state membre se vor aplica prevederile Convenției de la Bruxelles⁴¹ din 27.09.1968 privind competența judiciară și executarea deciziilor judecătorești în materie civilă și comercială. O decizie pronunțată într-un stat membru trebuie să fie recunoscută în celelalte state membre fără să fie nevoie de vreo procedură deosebită de recunoaștere.

Trebuie, deci, să reținem că Regulamentul nr.44/2001 se aplică în concret în legislația a 26 de state membre ale Uniunii Europene⁴². De altfel, în acord cu Protocolul asupra poziției Danemarcei anexată Tratatului Uniunii Europene și Tratatului instituind Comunitatea Europeană, acest stat nu a participat la adoptarea Regulamentului, act comunitar care nu leagă Danemarca și nu îi

⁴¹ Într-o decizie recentă a Curții Federale de Justiție din Germania (06.05.2004) s-a reținut acest aspect în mod expres și drept urmare, cauza, care privea o cerere de executare în Germania a unei hotărâri judecătorești emise în Danemarca, a fost judecată prin prisma Convenției de la Bruxelles și a Convenției de la Haga din 1965.

⁴² S-a aplicat imediat celor 10 state membre ale Uniunii Europene care au aderat la Uniunea Europeană în 01.05.2004, la fel ca și Bulgariei și României care au aderat la 01.01.2007.

este aplicabil acesteia, Convenția de la Bruxelles continuând să se aplice în raporturile dintre Danemarca și statele membre legate prin prezentul Regulament⁴³.

În acord cu dispozițiile articolelor 1 și 2 din Protocolul privind poziția Danemarcei anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul de instituire a UE, pentru Danemarca nu revin obligații în temeiul Regulamentului (CE) nr.44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială și în temeiul Regulamentului (CE) nr.1348/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, abrogat la 13.11.2007 de Regulamentul (CE) nr.1393/2007 al Parlamentului European și Consiliului.

Aplicarea dispozițiilor Regulamentului (CE) nr.44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, a fost extinsă la Danemarca prin Acordul dintre Uniunea Europeană și Regatul Danemarcei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială⁴⁴, încheiat prin Decizia 2006/325/CE a Consiliului⁴⁵, respectiv Acordul dintre Uniunea Europeană și Regatul Danemarcei privind comunicarea și notificarea actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă și comercială⁴⁶ încheiat prin Decizia 2006/326/CE a Consiliului⁴⁷.

Articolul 5 alin.(2) din cele două acorduri de extindere prevede că Danemarca se va abține să încheie acorduri internaționale care pot afecta sau modifica domeniul de aplicare a Regulamentului nr.44/2001, cu excepția cazului în care acest lucru este efectuat în acord cu UE și au fost prevăzute modalități satisfăcătoare în ceea ce privește relația dintre acel acord și acordul internațional în cauză.

⁴³ A se vedea Preambulul Regulamentului, pct.21 și 22, precum și P. Mayer, V. Heuze, *Droit international privé*, 8e édition, 2004, Montchrestien, no332.

⁴⁴ Publicată în JOCE nr. L 299, 16.11.2005, p. 62.

⁴⁵ Publicată în JOCE nr. L 120, 05.05.2006, p. 22.

⁴⁶ Publicată în JOCE nr. L 300, 17.11.2005, p. 55.

⁴⁷ Publicată în JOCE nr. L 120, 05.05.2006, p. 23.

Niciunul din cele două acorduri cu Danemarca nu prevede modul în care UE ar trebui să își exprime acordul ca Danemarca să încheie acordul internațional în cauză și, de aceea, s-a apreciat ca necesară instituirea unei proceduri pentru punerea în aplicare a art.5 alin.(2) din cele două acorduri, cu scopul asigurării adoptării rapide a deciziilor privind exprimarea acordului UE.

Prin Decizia Consiliului nr.2009/942/CE⁴⁸ din 30 noiembrie 2009 a fost adoptată modificarea Deciziei 2006/325/CE pentru instituirea unei proceduri de punere în aplicare a articolului 5 alin.2 din Acordul dintre UE și Regatul Danemarcei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, iar prin Decizia Consiliului nr.2009/943/CE⁴⁹ din 30 noiembrie 2009 a fost aprobată modificarea Deciziei 2006/326/CE pentru instituirea unei proceduri de punere în aplicare a articolului 5 alin.2 din Acordul dintre UE și Regatul Danemarcei privind comunicarea și notificarea actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă și comercială⁵⁰.

Pe de altă parte, menționăm că dispozițiile Convenției de la Bruxelles sunt aplicabile și teritoriilor statelor membre care intră în sfera de aplicare teritorială a acestei convenții și care sunt excluse din sfera de aplicare a Regulamentului în virtutea art.299 din Tratatul Comunității Europene (art.68-1)⁵¹.

⁴⁸ Publicat în JOCE nr. JO L 331, 16.12.2009, pp. 24-25.

⁴⁹ Publicat în JOCE nr. JO L 331, 16.12.2009, pp. 26-27.

⁵⁰ Aceste decizii mențin abordarea bazată pe o procedură unică de urmat în toate cazurile, indiferent dacă acordul internațional avut în vedere de Danemarca constituie sau nu un acord la care UE este deja parte sau cu privire la care UE a autorizat statele membre să devină părți, în temeiul faptului că, chiar în cea din urmă situație, Comisia va trebui să evalueze situația înainte de a exprima acordul UE. Danemarca nu are nevoie de acordul UE pentru a încheia un acord internațional decât în cazul în care acordul internațional în cauză poate afecta sau modifica domeniul de aplicare a Regulamentului nr. 44/2001, respectiv a Regulamentului nr. 1393/2007. Prin urmare, dacă Danemarca intenționează să încheie un acord internațional care nu afectează sau modifică domeniul de aplicare a respectivului regulament, acordul UE nu este necesar.

⁵¹ În ceea ce privește Franța, este vorba despre teritoriile de dincolo de mare, colectivitățile teritoriale ale Mayotte de Saint-Pierre-et-Miquelon, a se vedea pentru amănunte G. A. L. Droz, H. Gaudemet-Tallon, *La transformation de la Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968 en Règlement du Conseil*, în „Revue critique de droit international privé”, 2001, P. 601

De asemenea, Regulamentul nu afectează aplicarea Convenției de la Lugano din 16.09.1988 privind competența judiciară și executarea deciziilor în materie civilă și comercială⁵².

Domeniul de aplicare după persoane

Dacă unei anumite persoane i se aplică Regulamentul, se are în vedere în primul rând domiciliul, respectiv sediul acesteia. Majoritatea regulilor de competență se aplică atunci când domiciliul/sediul pârâtului se află într-un stat membru în momentul depunerii cererii. Parțial, domeniul de aplicare după persoane se extinde însă și în afara statelor membre⁵³.

Dispozițiile Regulamentului sunt aplicabile, în principiu, independent de cetățenia părților în litigiu, întotdeauna atunci când pârâtul are domiciliul, respectiv sediul într-unul din statele membre ale Regulamentului, excepțiile fiind statuate în art.4, art.9 alin.2, art.13 alin.4, art.15 alin.2, precum și art.22 și art.23. Pentru aplicabilitatea dispozițiilor art.22 este suficient, de exemplu, ca domiciliul uneia dintre părți să se afle într-un stat membru. Competențele exclusive reglementate de art.22 sunt independente de domiciliile părților.

Astfel fiind, naționalitatea părților din litigiu nu este un factor care să determine legătura între proces și Regulament câtă vreme „Comunitatea Europeană este o entitate plurinațională care înțelege să protejeze pe toți cei care, cetățeni sau străini, contribuie, prin stabilirea lor într-un stat membru, la prosperitatea sa și prin aceasta la aceea a Comunității”⁵⁴.

Nici cu privire la recunoașterea și punerea în executare a hotărârilor nu este important domiciliul părților, hotărârile pronunțate de instanțele din alte state membre urmând să fie recunoscute, în acord cu prevederile art.33, indiferent dacă instanța care face recunoașterea și-a întemeiat competența pe Regulamentul

⁵² A se vedea pentru detalii, P.Jenard, G.Moller, *Rapport sur la Convention concernant la compétence judiciaire et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale faite a Lugano le 16 septembre 1988*, JOCE, no C 189, 28.07.1990.

⁵³ A se vedea în special, art.22, 23, 24, 9 alin 2, art.15 alin 2

⁵⁴ P.Gothot și D.Holleaux, *op.cit.*, no32

nr.44/2001, pe Convenția de la Bruxelles din 1968, Convenția de la Lugano sau pe dreptul său național.

Potrivit opiniei dominante exprimate în doctrina și jurisprudența comunitară, Regulamentul se aplică doar în cazul în care litigiul prezintă o legătură cu străinătatea. Litigiile exclusiv naționale nu au fost cuprinse în aria de reglementare a acestui regulament. De aceea litigiile fără niciun element de extraneitate, fie din punct de vedere al persoanelor, fie al obiectelor, sunt supuse dispozițiilor de drept intern.

Ca element de extraneitate este în principiu suficientă o legătură cu un stat terț, iar nu o legătură cu un alt stat membru al Uniunii Europene.

În cazul recunoașterii și punerii în executare a hotărârilor judecătorești și a titlurilor executorii, importante nu sunt persoanele participante, ci prezintă relevanță chestiunea dacă statul de origine și statul care face recunoașterea sunt membre ale Uniunii Europene. În domeniul de aplicare al Regulamentului se află numai cauzele care se derulează în statul de origine după intrarea în vigoare a Regulamentului.